

**Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Усть-Туркская средняя общеобразовательная школа» Бажуковский филиал**

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по
УВР

 Аитова Э.Р.

«30» августа 2024 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

МАОУ «Усть-Туркская
СОШ»

 Юсупова И.Ф.

Приказ №123 от
«30» августа 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
курса внеурочной деятельности
«Учимся писать сочинение»
для обучающихся 7 го класса

с. Бажуки, 2024г.

Аңлатма язуы

Тел - кешеләрнең аралашу чарасы, фикерләрне һәм хисләрне формалаштыру һәм белдерү коралы, яңа мәгълүматны, яңа белемнәрне үзләштерү чарасы. Әмма акылга һәм хисләргә нәтижәле йогынты ясау өчен, телне яхшы белергә, ягъни сөйләү мәдәниятенә ия булырга тиеш. Сүз - аралашу, фикер алышу инструментына ия, ул -бала интеллектының беренче нигезе.

Балалар туган телен сөйләм эшчәнлегенә аша беләләр. Сөйләүне кабул итү һәм сөйләшү аша. Шуңа күрә балаларның сөйләм эшчәнлегенә өчен шартлар тудыру мөһим. “Без сочинение язарга өйрәнәбез” түгәрәге балаларның ижади сәләтен үстерү буенча класстан тыш эшләрнең нәтижәле формаларынан берсе.

Беренче занятие оештыру эшләрненән башлана: түгәрәк эгъзаларының исемлегенә төзелә, аның старостасы сайлана, планы түгәрәк утырышында тикшерелә һәм раслана. Түгәрәккә йөрүче укучыларның гамәли-ижади эшләрненә, шулай ук аларның ижат эшләрненә оештыруга, программа материалын тирәнрәк үзләштерүгә һәм татар теле белән кызыксынуны көчәйтүгә зур әһәмият бирелә. Занятиеләрдә укучыларның ижади эшләренә тикшерелә, сәнгатьле уку күнекмәләренә бирелә.

Программада төрле конкурслар, уен-ярышлар, бәйгеләр дә каралган. Бәйләнешле сөйләм үстерү, сәнгатьлелек, культуралы сөйләм кебек проблемалы мәсьәләләр дә программада урын алган. Шулай ук түгәрәктә укучылар сочинение, шигырь, хикәя язу серләренә белән танышып, үз көчләренә ышанып, язма эшләр вакытында тел-сурәтләр чараларынан иркен файдаланып, ижади фикерләр сәләтенә бай булуын күрсәтә алалар.

Куелган максатлардан чыгып, түгәрәкнең программасы, занятиеләр тематикасы сайланды. Занятиеләр укучыларның танып-белү һәм ижади эшчәнлеген оештыруга корылган.

Түгәрәкнең максаты

Түгәрәк эшен оештыруның төп максаты - укучыларның ижади сәләтен үстерүгә шартлар тудыру, халкыбызның горелә-гадәтләренә, йолалары, бәйрәмнәренә, диненә, татар халкының язучылары, шагыйрьләренә, драматурглары, артистлары, гомумән, күренекле шәхесләрен өйрәнү аркылы туган телгә һәм халкыбызга мөхәббәт һәм ихтирам хисләрен тәрбияләү.

Төп бурычлары

1. Укучының татар әдәби телен үзләштерүенә, текстны аңлап, сәнгатьле итеп, төрле темаларга иркен сөйләшүенә ирешү, тел һәм әдәбият буенча ижади сәләтен үстерү һәм ижат итәргә омтылыш тудыру.
2. Авылыбыз, районыбыз ижатын өйрәнү аша авыл, район тарихы, аның күренекле кешеләре, традицияләре белән танышу.
3. Укучыларны татар теленнән олимпиада, конкурс, фестивальләргә әзерләү.

Уку предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтижәләре

Программа 7нче сыйныф сыйныф укучылары тарафыннан билгеле бер шәхси, метапредмет һәм фән нәтижәләренә ирешелүен тәмин итә.

Укучыларының шәхси нәтижәләре

-Үз Ватанына, Россия халкына һәм Россия тарихына горурлык хисләрен формалаштыру; үзенең этник һәм милли булуын аңлау, күп милләтле Россия жәмгыяте кыйммәтләрен формалаштыру; гуманистик һәм демократик кыйммәтле юнәлешләрнең барлыкка килүе. Башка халыкларның башка фикеренә, тарихына һәм мәдәниятенә хөрмәтле мөнәсәбәтне формалаштыру.

-Укучының социаль ролен кабул итү һәм үзләштерү, уку эшчәнлегенә мотивларын үстерү һәм тәгълиматның шәхси мөгънәсен формалаштыру.

-Үзенең эшләре өчен, шул исәптән мөгълүмати эшчәнлектә, әхлакый нормалар, социаль гаделлекләр һәм иреклек турында фикерләр нигезендә мөстәкыйльлек һәм шәхси җаваплылыкны үстерү.

-Әдәби хисләренә, яхшылыкны һәм эмоциональ-әхлакый рәхмәтне үстерү, башка кешеләрнең хисләрен аңлау.

-Иптәшләре белән хезмәттәшлек күрсәтү, конфликтлар булдырмау һәм бәхәслек хәлләреннән чыгу юлларын табу сәләтен үстерү.

-Ижади хезмәткә, нәтижәле эшкә, матди һәм рухи кыйммәтләргә сак мөнәсәбәткә өйрәнү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- сыйныф һәм укытучының уртак эшләре нәтижәсендә нәтижәләр чыгарырга;
- мәгълүматны бер формадан икенчесенә үзгәртеп корырга: кечкенә текстларны жентекләп ачыклай белергә.

Коммуникатив уку гамәлләре:

Коммуникатив хезмәтләргә формалаштыру чарасы булып проблемалы-диалогик технология һәм парларда һәм кече төркемнәрдә эшнә оештыру тора

-Уку эшчәнлегенң максатларын һәм бурычларын кабул итү һәм саклау сәләтенә ия булу, аны гамәлгә ашыру чараларын эзләү.

-Уку гамәлләрен алга куелган бурычка һәм аны гамәлгә ашыру шартларына туры килеп планлаштыру, контроль ясау һәм бәяләү, нәтижәгә ирешүнең иң нәтижәле ысулларын билгеләү сәләтен формалаштыру.

-Мәгълүматны эзләү, жыю, эшкәртү, анализлау, оештыру, тапшыру һәм интерпретацияләүнең төрле ысулларыннан файдалану.

-Туган тел билгеләре буенча чагыштыру, анализлау, синтез, гомумиләштерү, классификацияләү, аналогияләргә һәм сәбәп-нәтижә бәйләнешләргә билгеләү, фикерләр төзү, билгеле төшенчәләргә карау логик гамәлләрен белү.

Сораштыручыны тыңларга һәм диалог алып барырга әзерлек булдыру.

Үз белемне күтәрү

Фән яңалыклары белән танышып бару.
Вақытлы матбугат белән даими танышу.
Төрле бәйге, конкурсларда катнашу.

Сәламәтлекне саклау

Укучыларның чиста һәм пөхтә йөрүләренә ирешү.
Ял минутлары уздыру.
Куркынычсызлык буенча инструктаж үткөрү.
Бүлмәнең саф, чиста, җилләтелгән булуын төгәл үтәү.

Программаны тормышка ашыру шартлары

Программа өстәмә белем бирү педагогыннан фәнни - педагогик эзерлеккә ия булуны таләп итә. Укытучының филология, тарих, технология, рәсем сәнгате буенча билгеле бер күләмдә белеме, сәләте, күнекмәләре булырга тиеш. Һәрдаим эзләнгәндә, бай материал туплап, белгечләр белән киңәшләшеп, аларны эшчәнлеккә җәлеп иткәндә, яхшы нәтижәләргә ирешергә мөмкин.

Белем бирү программасы шактый катлаулы, шуңа күрә түгәрәккә йөрүче балаларның занятиеләргә системалы йөрүе кирәк.

Эш тәҗрибәсе шуны күрсәтә: теоретик материал һәр дәрестә гамәли эш белән ныгытылырга тиеш. Укучылар үз куллары белән нәрсәдер иҗат итсәләр, яасалар, кызыксыну арта. Шуны истә тотып, программада гамәли дәресләр өстенлек итә.

Куркынычсызлык кагыйдәләре һәрдаим искә төшерелеп торсын, ул инструктаж дәфтәренә теркәлсен. Гигиена таләпләре дә төгәл үтәлергә тиеш.

Материалны тирәнрәк үзләштерү өчен яхшы күрсәтмәлелек кирәк.

Күрсәтмә материалны мультимедиа чаралары аша файдалану уңышлы. Ул курсның эффектлылыгын арттыра, педагогның эшен бөрмә-бөр җиңеләйтеп, вақытка экономия ясый.

Календарь-тематик план

№	Курсның темасы	Сәгатьләр саны	Вақыты	Эш формасы
1	Кереш дәрес. Оештыру эшләрә: түгәрәк әғзаларының исемлеген төзү, старостасын сайлау, планны бергәләп карау.	1	3.09.	әңгәмә
2	Истәлекле һәм онытылмас даталарны билгеләү, белешмә бирү.	1	11.09.	әңгәмә, презентация карау
3	Мәктәп тормышын яктырткан мәкалә язу	2	18.09.	үзбашка эш
4	Данлыклы затларыбыз турында презентация карау	1	25.09.	презентация карау
5	Дистанцион олимпиадага хәзерләнү	2	2.10.	практикум
6	Дистанцион олимпиадага хәзерләнү	2	9.10.	практикум
7	Тестлар эшләү	2	16.10.	
8	Барлык төр анализларны ясарга өйрәнү. Фонетика	2	23.10.	практикум
9	Барлык төр анализларны ясарга өйрәнү. Фонетика	2	6.11.	практикум
10	Лексик анализ	2	13.11.	практикум
11	Сүз төзелеше буенча анализ	3	20.11.	практикум
12	Морфологик анализ	5	27.11.	практикум
13	Синтаксис анализ	5	4.12.	практикум

14	Сочинение язу алымнары	2	11.12.	эңгәмә
15	План төзи беләбезме?	1	18.12.	эңгәмә
16	Сочинениегә материал туплау юллары	2	25.12.	эңгәмә
17	Сочинениене дәрәҗә язу юллары	1	15.01.	эңгәмә
18	Хикәяләр тибындагы сочинение үрнәкләре	2	22.01.	хикәяләр тибындагы сочинение язу
19	Бергәләп хикәяләр тибындагы сочинение	1	29.01.	хикәяләр тибындагы сочинение язу
20	Сочинение язу	2	5.02	практикум
21	Укучыларның эшләрен бергәләп тикшерү, нәтижә ясау	2	12.02.	нәтижә ясау
22	Сочинение-сыйфатланма язу юллары	2	19.02.	сочинение-сыйфатланма язу
23	Сочинение-сыйфатланма язу	2	26.02.	практикум
24	Укучыларның эшләрен бергәләп тикшерү, нәтижә ясау	2	5.03.	нәтижә ясау
25	Хөкем йөртү характерындагы сочинение язу юллары	2	12.03.	хөкем йөртү характерындагы сочинение язу
26	Хөкем йөртү характерындагы сочинение язу	2	19.03.	практикум
27	Укучыларның эшләрен бергәләп тикшерү, нәтижә ясау	2	2.04.	нәтижә ясау
28	“Әдәби уеннар” бәйгесе	2	9.04.	нәтижә ясау
29	Әдәби викторина	2	16.04.	викторина сораулары, уен
30	Тукай эшләре буйлап	2	23.04.	презентация карау
31	Тестлар эшләү	2	30.04.	күнегүләр, тестлар эшләү
32	“Балалар сабантуе”на хәзерләнү	2	7.05.	сабантуйга җырлар, шигырьләр хәзерләү

33	“Балалар сабантуе”нда катнашу	2	14.05.	балалар сабантуе үткөрү
34	Эшлэнгэн эшлэргэ нәтижә ясау, йомгаклау	1	21.05.	эшкә йомгак ясау
Барысы: 34 сәг.				

Көтөлгән нәтижәләр

Программа материалын уңышлы үзләштергән бала түбәндәге белем һәм күнекмәләргә ия булырга тиеш:

- сочинениегә план, материаллар туплый белергә;
- барлык төр сочинениеләрне дә эзлекле, дөрес фикер йөртеп яза белергә;
- грамматалы язу осталыгына ирешергә.
- төрле бәйге, конкурсларда уңышлы чыгыш ясау.